

محل مطبعه داراره :

جفـال اوغلـده امنيت

صندوغى جوارنده

شنگول يقوشنده

۲۵ نومرو

مشرق و صراط

اضطار :

مسلكمزه موافق آثار

جدیده مع الممنونیه

قبول اولنور

درج ایدلمه یں آثار اعاده اولنماز

دیه ، فلسفه ، علوم ، حقوق ، ادبیات ، تاریخ ، سیاست ، احوال و شیوه اسلامیه در بحث ایرد و هفته ده بر نشر اولنور .

صاحب و مؤسسلری :

در سعادتده نسخہ سی ۵۰ پاره در

قیرلمه دن مقوا بورو ایله کوندریلیرسه سنوی

۲۰ غروش فضله آلنیر

ابوالعلا زین العابدین - ح . اشرف ادیب

تاریخ تأسیسی

۱۰ تموز ۳۲۴

آبونه بدلی

سنه لکی

التی آیلنی

غروش

۳۵

۶۵

ممالک عثمانیه ایچون

روبله

۳۰۵

۶۰۵

روسیه »

فرانق

۹

۱۷

سائر ممالک اجنبیه »

بشنجی جلد

۴ محرم پنچشنبه ۲۳ کانون اول ۳۲۶

عدد : ۱۲۲

انتاج ایدن فتنه آنشیرینی باصدیرمقدن دولت اظهار عجز ایتش .
ظن ایده چکی کلیور .

بوغزته عثمانی مأمورلرینه وظیفه لرنده اهل ، تکاسل عطف ایدرک
بویله مأمورلری قوللانان حکومته طفیلر یاغیرییور . بزم اصل
مقاله دن آ کلامدیغمز جهت صاحبک کرک حادثه سنی آطنه مسئله سینه
بکزدقه سیدر . اوت محرم بویکی حادثه آره سنده کی بیوک فرقی اونو-
تیورده بو کبی وقعه لر حکومتجه خبر آلمزدن اول میدان کلیور ،
طرزنده سوزلر سویلیور . غالباً بحرر ممالک عثمانیه ده ظهور ایدن بتون
وقوعاتی دین پرده سی آلتنده کوسترمک ایستین اوروپا مطبوعاتی کبی
کرک حادثه سینه ده بویله دینی بر شکل ویرمک عزمنده بولنیور .

ابی اما دولت عثمانیه نک بر طرفدن خارجی ، داخلی بر چوق مسئله لر
قارشیسینه بولندیگی ، دیگر طرفدن ارباب ارتجاعک ایقاع ایتمک ایستدیکی
قیابیلری باصدیرمقاله اوغراشدینی بر صیرده ده ظهور ایدن آطنه حادثه سیله
بو کرک وقعه سی آره سنده کی وجه شبه عجبا نه اولسه کرکدر ؟ کرک
حادثه سی شبه یوقدرکه حکومتجه اورالرده اجراءات جدیده ، اصلاحات
مدنییه بولمق ایچون کوستریان بر تشبک نتیجه سیدر .

ایشته حکومت کندیسنه قارش عسبانه جرات ایدن عاصیلری
تأدیپ ایچون اردوسنی کوندردی ، اردو بر مظفریت کامله احراز
ایدرک حکومتک اورالرده کی نفوذنی طایتدی ، اهلینک انده کی سلاحلری
طوپلایه رق ، او زمانه قدر یازیلمايان نفوسی یکیدن یازارق اصلاحاته
باشلادی . بوصورته اسکیدن حکومتک نفوذنی طویعاش ، قانون ،
نظام نه دیمک اولدیغنی آ کلاماش ، دهادرغیرییی او مشوم دور
استبداده رجال حکومتدن جبات ، نابمحل مروت کورمش اولان
قبیللر آرتق ایشی آکلادیلر .

پک آعلا ! اسکیدن شهرلرندن امین اولمق ایچون رئیس لرینه
پارلر ، عطیلر داغیدیلان بوعاصی قبیللری اصلاح ایچون حکومت
اول امرده سلطوتی کوسترمده دن ، اورالرده آسایشی تأمین ایتمه دن
نه یایه بیلیردی ؟

دیورلرکه بتون عربلر ال برلکله حکومته قارشى آياقلا نمشار ،
یوز الی بیک سلاح ایله اورته یه آتیلنلر ؛ حکومت بو قوته قارشى
نه یایه جتی ؟ شوسؤال دوغیرییی خاطری صاییلجی قدر کولونجدر .
بو قدر عربک بردن عسبانه اشترکی فرس اولسه بیله عجبا اجنبی دولتک
یوز بیکلرجه ، منتظم عسکرینه بیله قارشى قویه بیله جک بر حکومت منتظمه
ایچون شو قدر عرب عاصیلرینی تأدیپ ایتمک قابل دکلیدر ؟

حکومت نه یایه بیله جک دیه صوریورلر ، اویلمی ؟ اوت برشی
یایه جق ، ساده شونی یایه جق که بوعصیانی کو کندن قازیمق ایچون
آرناوودلره ، حورانیلره کوندردیکی منتظم اردوسنی بوریاده کوندروب
عصیانک نه دیمک اولدیغنی بولره آ کلا نه جق . چونکه بو کبی حرکتاره
قارشى مسامحه ایتمک ، هیچ بر تدبیر یایموب الی قولی باغل دورق
رحمتی حکومتک کاری ایدی .

ای عربلرک منافعی مدافعه دعواسنده بولنان محررلر ، سز بر
آغزندن دیملیسکدرکه :

« ای حکومت عادله ، ملته قارشى وظائفی اونوتان بو کبی
عصیانلرک افراد قبائی مدنیت ، علم نورندن محروم بر اقدیغنی خاطرینه
کتیرمین قبیلره رئیس لرینی اورمقده هیچ تردد ایتمه ، اونلری تنکیل
خصوصنده سرعتی داوران . تاکه بزده عرب مملکتلرینی بوندن بویله
معموره ، متمدن ، عرب کنج لرینی لسان فصیح ایله متکلم ، متفنن کورده لم .
تاکه بتون ملت عربیه عادل حکومت مشروطه سایه سنده اسکی شان
وشرفی استرداده موفق اولسون .

حکومت تعریض اولقیرینی یاغیران بوغزته یه کلنجه اوکاده دیرزکه :
سن بوشدتى تنقیداتنده پک ایلرویه کیتمه . اصل اعتراضاتی عسبانه
قالقیش-انلره توجیه ایت . شاید اونلر جاهلدرلر . بزم سوزلرمنی
دیگه مزلر ، آ کلامزلر ، دییه جک اولورسه ک پک اعلا ، یا حکومت
بو آدملره آ کلا یه مدقلری شیئی نصل آ کلا نسون ؟ ...

ینه اللوادن :

مخالفلر

عثمانی مطبوعاتی کوزدن کچیرلر مخالف نامی ویریلان فرقه نک
بیلیر بیلیمز اعتراضدن بشقه برشی یایمدیغنی آکلارلر .

مجلس مبعوثانده بو فرقه یه داخل اولان اعضادن بری آياغه قالقوب
ساعتلرجه سوز سویلیور . فقط سوزلرنده بدایت ، نهایت کوزده تمیور .
غریب غریب انتقادلر سردایدیور . مثلاً آرناوودلرندن ، روملردن
بلنارلرندن بحث ایدرک حکومتک بولره قارشى عدل واحسان دائره
سندمه معامله ایتدیکنی ایلری سورییور . ابی اما حکومت نه یایدی که
مخالفلرک بوقدر اعتراضه هدف اولیور ؟ اوت حکومت عسبان ایدن ،
یاخود مملکتده اجنبیلرک تحریکاتنه آلت اولان مفسد لری تأدیپ
ایدیور . دیورلرکه آرناوودلرکده کی بلغار ، روم عنصری حکومت هأمر-
لرندن ظلم کوردکلری ایچون آياقلا نیورلر . بوسوزی سویلنلر بیلیمو-
رلرکه شویکی عنصر نه قدر عدالت دائره سنده معامله کورسه لرینه اوغرنده
ماللرینی ، جانلرینی فدا ایتکده اولدقلری مقصددن بر درلو یوز
چویرمزلر .

کیم ادعا ییده بیایرکه ما کدونیا ده کی بلغارلر ، روملر صوفیه یی ، آتینی
اونوتسونلرده بتون نظرلرینی استانبوله چویرسونلر ؟ بوسوزلرک هپسی
معناسز برر هذیاندر . ذاتاً مشروطیتک اعلانی متعاقب لرک ما کدونیا ده
کرک سائرلرده بولنان بویکی عنصرک قانون اساسی یی کندی فاسد ،
باطل امللرینه یوکسامک ایچون بر مردیون مقامنده قوللانمق ایستکلری
کون کبی آ کلا شیلدی .

صاقین بوسوزلرمدن شو عنصرلرک قانون اساسینک کندیلرینه بخش
ایتدیکی حقوقدن محروم بر اقیلمالری ایستیورم کبی برشی آ کلا شیلیمسون .
حاشا ، چونکه بز مسلمانیلر خرستیان اولسون نه اولورسه اولسون
بتون کره ارضه کی انسانلرله کال صمیمیت ایچنده یشامق ایسترز .
اونلرک هیچ بر حقنی ییمیز . کندیلرینه هیچ بر ظلمده بولنمیز . آنجق
شو معامله مزه عنبیله مقابله ایسترز .

اهل اسلام ، عددجه عثمانی ایمرطورلنی مسلمانلرندن هیچ دهه اکیسک اولمایان عادتاً برسلطنتدر . بوعظیم کتله اسلامییه حاکم اوله بیلدک ایچون هرشیدن اقدم اونی تدقیق و تحقیق ایله مک لازمدر . بزم حکومتک اک بیوک قصوری تبعه سی احوالندن تماماً یخبر بولنمیسیدر . بو یخبرلک مسلمانلر حقنده درجه اعظمیسنه واصل اولنیور . هنوز یک یاقین برزمانده حکومتک کوزی اوکنده وولغا حوضه سنک اوفاق تورک عنصرلری ، تاتارلرک تأثیریه رسماً مسلمان اهالی دینان متجانس وصیقی برکتله متحده حالنه کلدی ! دهاللی سنه اول بوحوالینک پتپرست عنصرلری اسلامیه اوقدر دشمن ایدی که ، محله لرده ایمن ایچون ، حکومت مأمورلری طرفندن اوزادیلان قرآنی چکنیورلردی ؛ بونکله برابر حکومت بونلری رسماً مسلمان طایفه صرار و عناد ایدیلوردی . حکومتک عما وجهلنه بوندن دهاللاق دلیل اولاییلمی ؟ ایشته بو بوکاکر خطالره وولغا حوضه سنده ایشی دیکشیدردی . بزروسر ، کنندیمز بو پتپرستلری قزانلی تاتارلرک آغوشنه آتدق قزان تاتارلرینک اونلری مسلمانلاشدیرمدری و تاتارلاشدیرمدری ایچون یاردیم ایتدک ! ۱۹۰۵ سنه سی دیننده مساعده کارلق فرمانی صادر اولور اولماز بو پتپرستلرک اون بیکارجه سی مسلمان اولدیلر . بو حادته اسکی سیاسی خطالرمزک ثمره لرندندر .

«یکرمنجی عصر میلادی ، ممالک اسلامییه ک عصرلرجه سورن نوم وعظالندن تیقظ و انتباهی عصری اولمقله کسب اشهار ایتک اوزره در . روسیه دولتی ، بالخاصه تورکیه ده وقوعه کلمکده اولان حادثات مهمه یی اصلا کوزدن دور طوماملی و تورکیه وقایعک بر جوق ملیونلره بالغ تبعه مسلمنه سنه تأثیر مهمی اولدیغنی قطعاً اونونماملیدر . روسیه مسلمانلری ، انقلابمیزک ابتداسندن بری متصل مختاریت مدنیهلرندن بحث ایدیلورلر . برآز کولنج کبی کورونن بوفکر ، حکومتک اکجدی بر صورتده نظر دقتی جلبه شایاندرد . لکن ، مسلمانلرک ایستدکلری بو مختاریت مدنیه ک نه دن عبارت اولدیغنی ، دوما مجلسنده اوطوران مسلمان فرقه سی پولتیقه جیلرینک آغزلرندن اوکر نه یه چالیشمق محض خطادر . مسلمانلرک جدی احتیاجلری انجق ایچارینه کیریلوب تفتیش و تفحص ایله اکلایشله بیلیر ؛ و اوزمان تبعه مسلمنه ک مطالباتی روسیه دولتک منافعنه موافق بر مجرایه وضع ایتک قابل اولور . بو نقطه نظردن داخلیه ناظرینک تشبثی تقدیر ایدرز . کوریلورکه حکو- متمزده نهایت پتپرورغده اوطوروب کنیش روسیه نک ایی اداره سی ممکن اولمادیغنی ا کلامیه باشلامشدر . روسیه مسلمانلرینک حیاتی تدقیق ایچون دورین دکل خرده بینه احتیاج واردرد . (طوغریسی بوتنییه بزم عثمانی حکومتده یک حقلی اوله رق توجیه ایدیله بیلور . بزم اولیای امور هیچ شبهه سز روسیه زمامدارانی قدرده مملکتلرندن خبردار دکلدلر . مملکتی صرف از بره اداره ایدوب کیدیلورلر .)

«اوفاده کائن اداره روحانیه اسلامییه ، روسیه مسلمانلرینک حیات معنویه و فکریه و مدنیهلرینک مرکزیدر . روسیه مسلمانلرینک اماملری ، معلملری بو مرکزده امتحان ایدیلرک وظیفه روحانیه و تعلیمیه لرینه کسب استحقاق ایتش عد اولنورلر . یالکیز شوامتحان مسأله سی بو اداره ک درجه اهمیتنی تقدیره کافی در .

واقعا بوعنصرلر حکومت سابقه دن ظلم کوردیکی ایچون اسکیدن بر درجه یه قدر معذور ایدیلر . لکن بوکون هیچ عذر بوله مزلر . زیرا یکی حکومت بتون عناصره حقوق متساویه ویرمشدر . حکومتک اخلاصنه اک آجیق دلیل ایسه کنندیسنه قارشى عصیان ایدن اقوامی مسلمان یا حود خریستیان دیموب همان تأدیب ایتسیدر . نته کیم آرنار وودلق مسئله سی میدانده دوریور . اوحالده حکومتک حرکاتی انتقاد ایدیلر نه ایستیلورلر ؟ بتون عصیانلره قارشى کوز یومسونده مملکت تارمار اولسونمی دییورلر ؟

مسلمانلر و روسیه

روسیه مسلمانلرینک صوک سنه لرده اظهار ایتکده اولدقلری آثار حیات ، روسلری عادتاً اندیشه یه دوشورمکده در . اولجه موجودیتلرندن بیله خبر سز کورینن روس مطبوعات ، شمعی علی العموم مسلمانلرله و علی الخصوص مسلمانلرک روسیه ده ساکن اولانلرله یک جوق اوغراشمیه باشلادی . بر قاج هفته اول بر روس غزته سنک اسلاملر حقنده کی افکار و مطالباتی ترجمه ایله نظر کاه قارئنه عرض ایلشدک . بو هفته ینه « نوویه وره میا » ده کوردیکمز دیگر برمقاله ک نقانی فائده لی بولیورز :

«مسلمانلرک اداره روحانیه لرینی تفتیش ایتک اوزره ، داخلیه نظارتی مأمورلرندن بر قاج کشی پتپرورغدن اوفو و اورنبورغ ولایتلرینه کوندریلدی . اوفو و اورنبورغ اداره روحانیه سنک حاکمیت معنویه سی روسیه نک اوروپا و آسیاده کی مملکتک قسم اعظمی شاملدر ، حکومتک رسمی اعلاننه کوره بوتفتیشدن مقصد ، اداره روحانیه ک ، مسلمان تبعه ک احتیاجانه مرافق بر روشده اصلاحی ارزوسیه تدقیق در . مفتشلر ، اداره روحانیه دن ماعدا ، مسلمان مکتب و مدرسه لرینک تفتیشنده مأمور ایدلشلردر . معلومدرکه صوک سنه لرده مسلمان مکتب و مدرسه لری صرف دینی شکلرندن چیقوب یواش یواش معلومات عمومیه اعطا ایدن درسخانه لر حالنه کچیلورلر . تبعه مسلمانلری اداره ایده- بیلدک ایچون اونلرک حیات و احوالی ایجه اوکر نکلمکمز لابددر . بزاولدن بری بومهمه یی نظردن دور طوته رق ، جوق ضررلره اوغرا- دق . غیر روس تبعه لر مزک احوالی ، انجق تهدید آمیز بر وضعیت آلدقلرندن صوکره تحقیقه لزوم کوردک ! کوچوک قوملرده حس ملیت کسب قوت ایدوب حکومتک باشی اوستنده کورلمیه ، شمشک چاقیه باشلامه دن اقدم ، اونلرک احوالی دوشمنیه بیله اوشه نیورز . کچ اولسونده کوچ اولماسین ؛ تفتیش مأمورلریمزه هایدی الله موفقیت احسان ایتسون !

«لکن حکومتز ، وولغا نهرندن ایران و چین ایله هم حدود تورکستانه قدر یا یلمش مسلمان تبعه مزک طرز معیشتلرینی ، حیات معنویه لرینی ، احتیاجات فکریه لرینی ، یکرمی اوتوزسنه اول ، فنلاندیایی بیامه مسندن دهه زیاده بیلیمور . لکن مسلمانلرله فنلاندیایلر آره سنده کی عظیم برفرق کوزدن قاجیرلما لیدر . مسلمان تبعه مزکی تورک جنسندن اولان فنلاندیایلر انجق اوچ بچق میایون نفوسه ماک اولدقلری حالده مسلمان تورکلر اون سکز میلیونی متجاوز درلر . بزم تبعه مز اولان